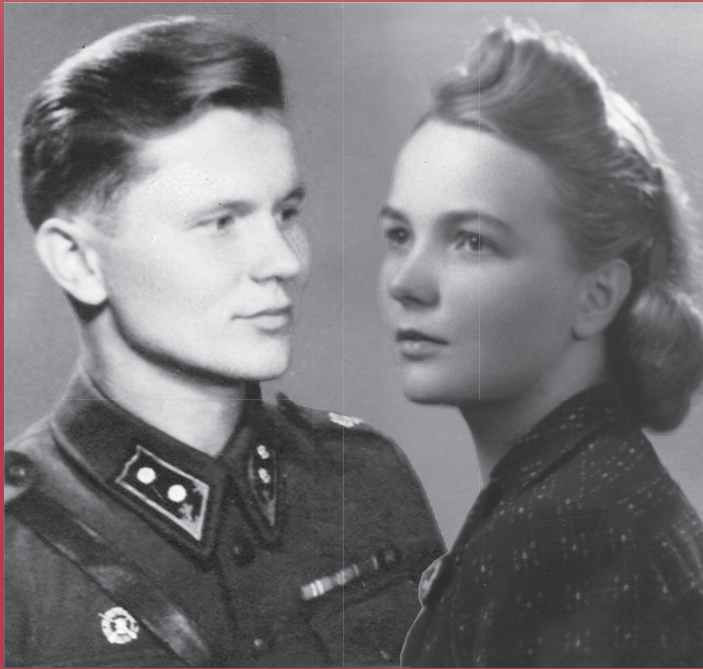

SODASTA JA RAKKAUDESTA

SEPPO SUIHKO

Sodasta ja rakkaudesta

© 2021 Seppo Suihko

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-3228-1

Sodasta ja rakkaudesta

Seppo Suihko

Aulille, Ainolle ja Annalle

Kuorma-auto jyryyttää eteenpäin pitkin kuraista ja kuoppaista hiekkatietä. Ajoneuvo on nähnyt parempiakin aikoja. Se tarvitsee ja keinuu. Sataa, tuulee, on kylmä. Lavalla kyyhöttää joukko viluisia hahmoja keikkuen ison kuorman päällä, värjöttäen tamineissaan ja ajatuksissaan. Sade ja viima tunkeutuvat mantteleiden alle.

Pelto-osuudet ovat pahimmat, siellä tuuli pääsee puhaltamaan. Ja lakeuksia Karjalassa riittää.

Satunnainen metsäosuus helpottaa oloa. Takana roikkuvat ovat ylämäissä putoamaisillaan kyydistä.

Etelästä kuuluu tykkien kumu. Suomalaiset piirittävät Viipuria. Etäämpää kuuluu sodan äänimaisema. Saksalaisten saartorengas on kiristymässä Leningradin ympärillä. Sadat tuhannet sotilaat ovat vastakkain taistelukentällä.

Nykyhetki on harmaa. Mitä tuo tulevaisuus? Loma on edessä. Mutta se on lyhyt, ja sitä seuraa paluu rintamalle. Kuinka kauan tätä kestää?

Auto on lähtenyt Laatokan koillisrannalla sijaitsevasta Pitkärannasta kohti Joensuuta. Lava on lastattu kukkuroilleen asekorjauskomppanian tavaraa. Muutama matkalainen on päässyt mukaan kuorman täytteeksi.

Vänrikki on ottanut paikan lavan takareunalta. Häntä kyllästyttää viruminen armeijakunnan esikunnassa. Milloin hän pääsisi tositoimiin?

Äkkiä hän huomaa lotan, joka istuu takaperin lavan etuosassa.

Lotta istuu epämukavasti ison pomppivan tavarakollin päällä. Hänen tunnelmansa on epätodellinen. Missä hän on? Mitä tämä kaikki on? Joka tytön toiveuni; istua kroppa särkien viluisena ja märkänä hajoamispiisteessä olevan auton lavalla tykkien jyskiessä taustalla.

Kaksi kuukautta sitten hän oli mukavasti perheensä kesähuvilalla muissa maailmoissa. Hyvää ruokaa, hauskaa yhdessäoloa. Miksi hänen piti isänmaallisessa tunnekuohussa ilmoittautua vapaaehtoisena rintamalle?

Äkkiä hän havaitsee takareunalla vänrikin, joka on koko ajan vähällä pudota.

Heidän katseensa kohtaavat silmänräpäyksen. Pitkän silmänräpäyksen.

Vänrikki haluaisi tutustua lottaan. Hän ei kuitenkaan uskalla.

Lottaa alkaa tuo vänrikki kiinnostaa.

Tohmajärvellä on kahvitauko. Vänrikki tervehtii lottaa, ja he keskustelevat minuutin verran säästä. Matka jatkuu. Heidän tiensä eroavat, eivätkä he enää koskaan odota näkevänsä toisiaan.

Nuori sotamies osallistuu yön ja päivän kestäneeseen partioretkeen. Se päättyy iltapäivällä kaksintaisteluun, josta vain toinen lähtee hengissä.

Hän menee partion johtajan käskystä hyvänä hiihtäjänä edeltä tarkastamaan noin 2300 metrin päässä olevaa kukkulaa. Hiihtää vauhdilla, lähestyy itärinteeltä päin, havaitsee kolmemiehisen venäläispartion ja menee asemiin näiden huomaamatta. Kolme laukausta, venäläiset kaatuvat. Yksi lähtee liikkeelle, kaa-
tuu. Sotamies lähestyy varovasti.

Hiidettiin aikoo vauhtia, lähestyi itärinteeltä. Puolivälissä
havaittiin 3-miehinen partion ryöstä. Minin luto hyppäsi
asemaansa niiden huomaamatta. Saurari 3 lauka, jotka mykentyivät
1 kumminkin kukaan koki kiihtymistä, kaatui kumminkin.
Minin lähemmäksi. Kello oli 16:30 maissa, hämähäri nähtiin
tölkähdettiin karkoti, ennenkuin alusti trinitä mitään oli
- mystä. Karkotettiin pyrkäys, toi minulle leiv, pois häntä
- Olin partion, tempaisin pistoskiviä. Ben alkoi nyt vitata piippua
myöskin hiihtäytyessä. Käräisyryyry. Löysä aivaleikkaukset
perällä vitat kuumon. Kumpartuusi Ben jälkeä ja olin
ainimpään kangassa. Tämä oli yhtenä muori ja nopeus
vartari vanha kokenut. Tämän nimen olen. Ho murehti
kivä, kuu vikahtui ihmisen. Toin havaittiin kuu tihkua
nita käteli. Samalla kuu joku kättäytty pistos
nollaisessa nita-olin tuhoksi, väärtin ja kukaan karkoti
nimen. Pistokiviin paskui koki karkoti. Selvä,
ta prannut muuta karkoti kuu p- kuu nityä!
Kivinä koki vartari karkoti, kumpuun oli nika
millaan vartari. Pajat tulivat jälkeä nityä. I niti
kumartas pistotien. Saurin vain, että se on karki nima
kuu nimit karkoti, kuu karkoti 6.36 karkoti,
ja vartari karkoti vartari karkoti karkoti
nolla karkoti karkoti! Tarkoti vartari karkoti
vartari niti karkoti karkoti karkoti karkoti
ja karkoti karkoti karkoti karkoti karkoti karkoti
muretti karkoti. Olin karkoti karkoti karkoti
muretti karkoti karkoti karkoti!

Kiväärinpiippu ja silmää kaksi
sua väijyvät rävähtämättä,
sinä surmanliekin laukaisijaksi
kohotat kättä.

Vain silmänräpäys, hyytävä hetki
ja pitkä kuin iankaikkisuus:
joko päättyy sull' elon partioretki,
joko metsään maatuvat luus?

*On hällä oikeus tappaa, ja sulla-
mut mistä saitte sen oikeuden?
Ei voi hän vieraaksi majaan tulla:
hän on vihollinen.*

*Et tiedä, ken on hän, mistä,
et tiedä hänestä muuta,*

*kuin että käy joku ihmisistä
päin pistoolinsuuta.*

*Niin kohtaavat toisensa länsi ja itä,
niin kohtaavat ihmiset toisiaan.
Vain toinen muistelemaan jäi sitä,
ja toista jossakin kaivataan.*

Ollin kirjeestä 18.1.1940 (Kirjoittajan kotiarkisto). Runo: Yrjö Jylhä: Kohtaus metsässä.

Kello on noin 16, hämärtää hiukan. Venäläinen kavahtaa pystyyn lyöden sotamieheltä kiväärin kädestä. Sotamies tempaa pistoolinsa, ei ehdi virittää asetta venäläisen heittäytyessä käsirysyyn. Hän lyö pistoolinperällä venäläistä kasvoihin, kompastuu tämän jalkaan ja on suin päin hangessa. Venäläinen murahtaa, suu vetäytyy irviin. Vastakkain ovat nuoruus, nopeus ja kokemus.

Sotamies saa havunoksan käteensä. Samalla kun venäläinen heittäytyy ratkaisevaan pistoon, hän väistää ja iskee tätä havulla silmiin. Hänen pistoolinsa puhuu kaksi kertaa. Kaikki kävi äkkiä, vaisto neuvoi.

Sotamies ei osaa muuta karjaista kuin ”p-leen ryssä”! Kylmä hiki virtaa hänen kasvoistaan, lumipuku on riekaleina ja osin veressä. Kiitos lähtee Korkeuksiin vedet silmissä.

Sellaista on sota, sekunnit puhuvat, kenen järki toimii. Eversti onnittelee illalla. Se on kuin kireän kilpailun kunniapalkinto, tällä kertaa pohjolan korven lumisella ja verisellä urheilukentällä.

Suomalainen reservin sotamies kukistaa armottomassa lähitaistelussa venäläisen luutnantin.

Pitkärannasta lähteneen kuorma-auton lavalle on kuljettava kahden sodan kautta.

Sotamies on tuleva vänrikkimme ja luutnanttimme Olli Suihko. Astuessaan syyskuun alussa 1939 21-vuotiaana varusmiespalvelukseen Lahden Hennalan kasarmilla hän on taidoiltaan valmis sotilas. Siitä ovat pitäneet huolen Valkeakosken Yhtyneitten paperitehtaitten Lotilan ammattikoulu ja suojeluskunta. Kummankin yhteinen nimittäjä on hänen setänsä Ville Suihko, edellä siteeratun kirjeen vastaanottaja.

Hennalan kantahenkilökunta ei helposti hyväksy hänen rintapielessään olevia suojeluskunnan korkeita taitomerkkejä. Kapteeni tenttaa alokkaalta joka merkin rintapielessä, ja Olli karjuu suurella sotaäänellään Hänen Korkeudelleen.

Talvisota syttyy 30.11.1939. Olli pääsee rintamalle lähes kuukauden myöhässä jouduttuaan Hennalassa sairaalaan. Hän osallistuu Jääkärirykmentti 65:n (JR 65) riveissä Raatteen ja Kuhmon taisteluihin taistelulähetinä ja partioiden vetäjänä.

Raatteen tien taisteluissa suomalaiset tuhoavat venäläisten Sinisen divisioonan. Puna-armeijan tavoitteena on saavuttaa Oulu ja katkaista Suomi keskeltä. Pohjoisen taistelujen ratkettua joukot voisivat keskittyä Etelä-Suomen valtaamiseen. Suomi menettäisi maarajan Ruotsiin ja Norjaan.

Raatteen tien suurvoiton rohkaisemina suomalaiset siirtyvät hiihtomarssilla Kuhmoon. Vastassa on nyt aikaisempaa taitavampi ja voimakkaampi vihollinen; talvisessa metsässä liikkumaan tottuneet siperialaiset sotilaat. Suomalaiset menestyvät, mutta kokevat myös ankaria tappioita.

Kuhmon
sankarihauta
1940.

Ollin teksti.
(Kirjoittajan
kotiarkisto)

Helmikuun 25 päivänä 1940 Olli ylennetään reservin korpraaliksi ja heti perään 11.3. reservin alikersantiksi. Talvisota päättyy kahden päivän kuluttua. Hänen tiensä vie reserviupseerikouluun. Normaalisti RUK:n miehittävät ylioppilaat. Olli kuuluu poikkeuksiin.

Reserviupseerikoulun päätyttyä hän jatkaa marraskuussa 1940 varusmiespalvelustaan ja on sitten aseupseerina ja koulutustehtävissä. Edessä on jatkosota, mutta sen mukana myös yllättävä tapaaminen.

Entä lottamme kuorma-auton lavalla?

Hän on päässyt ylioppilaaksi keväällä 1939. Syksyllä 1939 hän on matkannut pitkin itärajaa Maan Turvan viihdytysjoukkojen laulajana. Ei aivan tyypillinen ylioppilaan väli vuosi.

Hän on opiskellut musiikkia ja laulanut Heikki Teittisen perustamassa maamme ensimmäisessä kamarikuorossa ja lausujana Merjan Kaiussa. Hän solahtaa luontevasti viihdytysjoukkoon, jonka Akateeminen Karjalaseuran (AKS) Maan Turva on perustanut huolehtimaan mielialoista. Hän tulee ystäviin todistamaan talvisodan syttymistä Viipurissa.

Leena viuluniekkana noin vuonna 1930.

Heikki Teittisen uunituore kamarikuoro – kokonsa puolesta oikeastaan vielä lauluyhtye – vuonna 1938. Leena eturivissä toinen vasemmalta. Takarivissä vasemmalla Leenan Pekka-veli ja oikealla pikkuserkku Kim Borg. (Kirjoittajan kotiarkisto).

Lottamme Leena Kuusi aloittaa sodan päätyttyä opinnot Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa. Rauhaa kestää yhden lukuvuoden. Saksalaisia joukkoja tulee alkukesästä 1941 Pohjois-Suomeen ja sieltä itärajalle ja Petsamoon. Suomalaiset ja saksalaiset miinoittavat Suomenlahtea. Saksa hyökkää Neuvostoliittoon juhannuksen jälkeen. Suomi liittyy sotaan heti perään Neuvostoliiton pommitettua Suomen kohteita. Suomen hallitus ja eduskunta toteavat sodan syttyneeksi 25.6.1941.

Leena on 21-vuotias VI armeijakunnan esikunnan työntyessä juhannuksena Mäntyharjussa sukulaisten huviloihin ja perheen kesäpaikkaan Jylhään. Perheen Aarne-isä viettää 60-vuotispäiviään. Esikunta valtaa ison huvilan alakeran, ja perhe vetäytyy yläkertaan.

"Vinhasti räiskyy sodan pauhina. Sen aiheuttavat hirmuiset äänet monien vekotimien syytäessä kuivaa muonaa puolin ja toisin. Olemme hyökkäämässä tien suunnassa, tehtävänä ottaa yhteys lännestä tuleviin. Riitesuo käyttää siekailematta kaikkia mahdollisia keinoja ja mun joukkueeni on Herran oikean käden etusormi." Olli Suihko tyttöstävälleen.

"Minulla on se vika, että niin yhtämittäisesti tuijotan niihin, tosin sangen huomattaviin vaikeuksiin, mitä meidän välillämme on ole-

massa; tulen usein aivan pessimistiseksi ja olen syvästi sitä mieltä, että kaikki on suurta erehdystä ja että parempi olisi perääntyä ja uskoa ajan parantavan haavat." Leena Kuusi poikaystävälleen.

Suomalaiset joukot ovat etenemässä sodan aallonharjalla kohti unelmoidun Suur-Suomen rajoja. Nuori upseeri ja lotta tapaavat, rakastuvat ja käyvät pitkän kirjeenvaihdon.

Ainutlaatuinen, mukaansatempaava ja intiimi, kirjoittajan vanhempien 700 kirjeen pohjalle rakentuva tositarina seuraa maineikkaan Rajajääkäripataljoona 4:n karkijoukkueen ja nuorenpäarin vaiheita. Oman jännitteensä kertomukseen tuo aatelissuvun tytön ja karjalaispojan täysin erilainen sukutausta. Saamme olla mukana rankoilla partiomatkoilla, riemuita onnistumisista, surra menetyksiä, rakastua ja pettyä. Lukijan iholle tulee myös polioon sairastumisen kuvaus. Kahden nuoren yhteisen kasvutarinan taustalla Suomi elää historiansa ankaraa murrosvaihetta.

Kirjoittaja Seppo Suihko on Sibeliuksen Akatemian emeritus hallintojohtaja, kanslianeuvos ja sukututkija.

BoD

9 789528 032281

